

Innhold

Folkets skule <i>Bård Vegard Solhjell</i>	13
Introduksjon	17
Del I	21
Pedagogikk på en fri læringsarena <i>Odd Haddal og Sigurd Ohrem</i>	23
Frihet og ansvar	24
Metoder	24
Læringsarenaer	25
Overgangsskole?	25
I fag og med fag	26
Skjult læreplan?	26
Den store samtalen	27
Pedagogiske hovedgrep	28
Den subjektive verdenen	29
Den sosiale verdenen	29
Den objektive verdenen	30
Situert læring.....	30
Pedagogiske inspirasjonskilder	31
Grundtvigs pedagogikk	31

John Dewey og erfaringslæringen	32
Sosialpedagogikk.....	32
Aristoteles og Sokrates.....	32
Språkfilosofi og hermeneutikk – Buber og Gadamer.....	33
Lærerrollen.....	34
Livslang læring.....	35
Verdigrunnlag.....	36
Litteratur	37
Folkeopplysning og allmenndanning	
<i>Sigurd Ohrem</i>	39
Opplvningsbegrepet.....	40
Historisk bakgrunn.....	41
Demokrati og opplysning	42
Folkehøgskolens framvekst.....	42
Arbeiderbevegelsen – en motsetning?	44
Folkeopplysning – et særnordisk begrep	44
Allmenndanning – definisjoner	45
Danning eller tilpasning.....	47
Danning, dialog og folkelig opplysning.....	48
Danning i folkehøgskolen.....	48
Utvidelse av begrepet.....	48
Folkelig opplysning.....	49
Veien videre – en historisk syntese?	49
Frilynt eller kristen	50
En sunn livsstil – på norsk.....	50
Språk eller dialekt?	51
Motkultur.....	51
Fra motkultur til folkets skole	52
Folkets skole i dag.....	52
Endringer i tilbudet	53
Folkets skole – et flerkulturelt fellesskap	54
Folkets flerkulturelle skole	55
Tid for endring.....	55
Litteratur	56
Kristne folkehøgskoler i et pluralistisk Norge	
<i>Tor Grønvik</i>	57
Frilynt – kristen.....	57

Norge før og nå	59
Sekulariseringen som snudde	59
Postmodernismen er fritenkeriets død	60
Kristne folkehøgskoler – før og nå	61
Forkynnelse og undervisning	62
Undervisning – en vei med to grøfter	62
Forkynnelse – å dele av sitt beste	63
– om nødvendig med ord	64
Det er noe som ikke forandrer seg	65
Troen som ressurs	66
Menneskesyn og samfunnssyn i møtet med elevene	
<i>Lars Sigve Meling</i>	67
Allmenndanning i dag	67
Menneskesyn	68
Lys over livet	69
Egne holdninger	69
Kulturskaping	69
Hele mennesket	70
Rammer	70
Den pedagogiske friheten	71
Møtet	72
Tid som ressurs	72
Samtalen	73
Samfunnsengasjement	73
Folkehøgskolepedagogikk	74
Noter	74
Litteratur	74
Religionsopplysning og frilynt folkehøgskole	
<i>Arild Mikkelsen</i>	75
Tendenser til revitalisering	75
Sekularisering og ny sakralisering	76
Eksistensfilosofiens betydning	77
Frilynt og kristelig, en grundtvigiansk folkehøgskoleparentes	78
Religionens plass i Grundtvigs folkehøgskole	81
«Menneske først – kristen så»	84
Noter	88
Litteratur	89

Folkehøgskolen i Norge – en bidragsyter til demokrati?	
<i>Agneta Knutas</i>	91
Sammendrag	91
Innledning.....	91
Folkehøgskoleloven.....	92
Frihet til å komme til syne.....	93
Folkehøgskolens topos – et sted hvor tanke og ting møtes.....	93
Sosialisering og danning	95
Hermeneutisk tilnærming.....	96
Resultat fra fokusgruppestudien	97
Faglig læring – det sosiale – å komme til syne	97
Folkehøgskolens topos – et sted å komme til syne.....	98
Folkehøgskolens rolle i det demokratiske samfunnet.....	100
Noter	103
Litteratur	103
Hva forklarer folkehøgskolelæreres korpsånd?	
<i>Knut-Andreas Christophersen, Eyvind Elstad og Are Turmo</i>	105
Lærerundersøkelse utført av Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling ved UIO.....	105
Introduksjon	105
Folkehøgskolelærernes arbeidssituasjon	106
Undersøkelsen.....	108
Analyser	108
Konklusjoner.....	109
Litteratur	110
Del 2	111
Å danne og å utdanne i et praktisk pedagogisk landskap	
<i>Pål Henning Bødtker Walstad</i>	113
Folke dannelsen og noen skråblikk på det yrkesmessiges plass i den grundtvigianske tradisjonen.....	113
Innledning	113
Dannelsens politiske grunnlag.....	114
Begrepet dannelse	114
Grundtvigs «Folke-Lige Dannelse» og Gustavssons tre motsetninger...	115
Verksted og høyskole.....	117

Noen av Grundtvigs forløpere for ideen om det yrkesrettede som del av dannelsen	118
Sammenfatning.....	120
Noter.....	121
Litteratur	121
Folkehøgskolen som rituell arena – og den hedrende seremonien	
<i>Sigurd Ohrem</i>	123
Den daglige rytme – å bli sett	123
Ritualer og seremonier.....	124
Ritualer i samfunnet – og i folkehøgskolen	125
Arenaer for hedrende seremonier.....	126
Det første møtet – en enkel, hedrende seremoni	127
Fødseldagsritualet.....	128
Folkehøgskolen – et gjentakende mønster	128
Et syklisk system	128
Programkvelden – en viktig felles opplevelse	129
Litteratur	130
Verdensborgeren i folkehøgskolen	
<i>Marianne Stormoen Jepsen</i>	131
Den historiske verdensborgeren.....	131
Verdensborgeren i det 21. århundret.....	133
Dannelsesidealet i folkehøgskolen: et tredelt bilde	134
Vi skaper idealet verdensborger	134
Elevene får mer erfaring	136
Samfunnsnyttig mellomår.....	137
Den estetiske, den kulturbevisste og den globale verdensborger	137
Litteratur	138
Et ubeskrivelig skoleslag – eller en levende metafor?	
<i>Sigurd Ohrem og Odd Haddal</i>	139
Språklig dimensjon.....	139
Overført betydning.....	140
Med naturen som leverandør	141
Folkehøgskolens metaforer.....	142
... som skaper hva det nevner	143
Levende og døde metaforer.....	144
Denne skolen er en heim, denne heimen er en skole	145

Ubuntu – det globale blir hjemlig.....	146
Fra gamle til nye talemåter.....	146
Individ og fellesskap.....	147
Litteratur.....	148
Relasjonskompetansen og folkehøgskolen	
<i>Jan Spurkeland</i>	149
Relasjonskompetanse som fag.....	151
Avslutning.....	155
Litteratur.....	156
Om sosialpedagogikk i folkehøgskolen	
<i>Hanne Hanserud</i>	157
Levefellesskap.....	157
Læring i fellesskapet.....	159
Fellesskapsskolen.....	159
Sosialpedagogisk arbeid.....	161
Styrking av den sosialpedagogiske forståelsen.....	162
Helhet.....	163
Litteratur.....	164
Samtalens vilkår på en dialogisk arena	
<i>Sigurd Ohrem</i>	165
Samtale og dialog.....	165
Dialog og forståelse.....	166
Kjenn deg selv.....	167
Forforståelse.....	167
Grundtvigs posisjon og rolle.....	168
Hermeneutisk vekselvirkning.....	169
Dialog – der den hører hjemme.....	169
Samtalens plass.....	170
Det levende ord.....	172
Forforståelse og folkelig opplysning.....	172
Et åpent rom for dialog.....	173
Litteratur.....	174
En samtale om flyt, mestring og usikker identitet	
<i>Sigurd Ohrem og Kjell Terje Ringdal</i>	175
Litteratur.....	180

Del 3	181
Tredimensjonal veiledning	
<i>Odd Haddal og Rune Sødal</i>	183
Modell	184
Kontekst	184
Verktøy	185
Møte hele mennesket	186
Litteratur	187
«Kan gamle hunder lære å sitte?»	
<i>Heidi Larsgaard</i>	189
Møtet	190
Struktur eller samskaping?	190
Det personlige i det profesjonelle?	191
Hvem er jeg, og hvem vil jeg bli?	193
Fellesnevnerne?	196
Så da var denne reisen slutt	196
Litteratur	197
Internatet som læringsarena	
<i>Odd Haddal</i>	199
Noter	204
Litteratur	204
Demokratisk deltakelse på Rønningen folkehøgskole	
<i>Randi Høgh</i>	205
Innledning	205
Bakgrunn	206
Samarbeidspartnere	207
Forberedelser	207
Praktisk gjennomføring	208
Erfaringer med prosjektet	209
Konklusjon	210
Danningsoppdraget som prosjektarbeid i folkehøgskulen	
<i>May-Evy Bakken</i>	211
Danning	211
Overgripande kompetansar	212

Dilemmaa.....	213
Danning til tross for – eller på grunn av?	213
Den pedagogiske friheita – veggen er målet!.....	214
Prosjektet vårt.....	214
Erfaringar og kunnskapsutvikling.....	216
Pedagogikk for de rike	
<i>Terje R. Johansen</i>	219
Bakgrunn.....	219
Kjennetegn og mål for prosjektet	220
Metode og strategi	221
Samarbeidspartnere	222
Erfaringer	223
Konklusjon.....	223
Noter.....	224
Litteratur	224
Reisens pedagogikk: Hva gjør reisen til en folkehøgskolereise?	
<i>Odd Haddal</i>	225
Innledning.....	225
Allmenndanning og internasjonalt engasjement.....	226
Prosjektet «Reisens pedagogikk»	227
Planlegging og improvisasjon	227
Verdigrunnlag og etikk	228
Turisme?.....	229
Danningsreisen.....	229
Bærekraftig reising.....	230
Skjult læreplan?.....	231
Kulturmøtet.....	231
Veien videre.....	232
Om forfatterne	233